

օլտուղու հալտե, թիմօք օվսարնտան կէշերէք իքի կիւն զարփընտու Զայի- շարտան Բընիագէվաշա կէրիշ խոր: Մէզքիւր Փըրգալարըն հէր պիւրիսին տէ իքի լիվա պուլունուպ, հալընը Սիւլէյման բաշանըն ֆըրդաւընտա իւշ ֆէրիք, Եանի Րիֆաթ, Աղիզ վէ Հա- տան բաշալար հագարաթը պուլունուպ- տա իտի: Զէրքէպէրին ճիւղէսի տէ վաթանտաշարընտան լիվա Հասան բա- շանըն զիյրի գօմանտաւընտա օլտուղ- լարը հալտէ: Սիւլէյման բաշանըն ֆըր- գաւընտա զամմ ու իյնագ օլունուշ ի- տի: Պու հիսապալա էյուպ բաշանըն օր- տուտու, 35 պին նէֆէր բիւտաէ, 60 փարէ թօք, վէ Վաթիլը պէօլիւկիւն- տէն իպարէթ օլուպ, աթիլըարըն ի- չիւտէ իւշ պին Զէրքէս սիւարիսի վար խոր: Կէօնիւլիւկիւրին իչինտէ ան- ճագ Զէրքէպէր իւշ Արնապուտար տըր- քի օրտուտա պէօնիւք խըտմէթ իթ- մէքտէ տիւրէր:

Մուհարէպէեէ տախիլ օլմագ իչին իսթէտիքէրի վագըթ կէշիպ, վէ իսթէտիքէրի վագըթ, Եանի մուհա- ընպէնին էն շիտտէթի վագըթիտէ ֆիւրար իտէն տիկէր պաշը պօզուգլար թիմօք օրտուտուտան պալէատէ պէ- Եան օլունան մըգաւարը տախիլիտէ տիւրէր: Պու կիւնէ գատար էնուպ բաշանըն օրտուտուտան պուլունու Հիւ- սէյին Համի բաշանըն ֆըրգաւըն Բիւտ- ժէվաշաւա ալտէթ իյլէտիյի վագըթ մէզքիւր օրտուտան թէֆրիք օլունուպ, օգոտոտ 17 տէ կիճէի Տէրվէնտտէ կէշիւտի, վէ ֆէրտաւըն կիւնիւ Կրամա- տա թարիգիյէ աօլուր Նիշէ աղիմէթ իյլէտի: Ասաքիւրին տիկէր գըսմը օ- գոտոտ 18 տէ շըմալա տօղրու հարէ- լէն Եիւրիւն Վէրքիւնիւն իւնապ պըրէթ- քիկէրիւրի Եէնիպ, աղիմ չէնապ իպ- ըրաղ իթմիշէր: չէօյլէ քի, կէշտիքէ- ըի Եէրլէրտէ ասլա արապա Եօլլարը օլմանըպ, օրմանըլար, վէ պուղտոյ թարալարը վէ սիվրի թէրէթը վէ իւ- ղէրլէրիտէ քէօրի պուլունուտան նէհրլէր վէ տէօրթ թարաֆը գատարը պիւր թագըմ հէնտէքէր իչինտէն Եօլ աշըպ էնիւրիւմիշէր տիւր: Զայիւն բիւտաէ տաքէրլէրի կիւնէչին սընագ զիւնալարը ալթընտա Եօրուլուպ, հէր նէ գատար կիւն հալ իւշ Եիւրիւմէքտէ իտի իսէ տէ, Եիւն տուրմանըպ իւլէրի վագըթաւա իտիլէր: անճագ թօրլըր պաշը թըպ պէօյիւք էնիկէր չըգարմա- Եա պաշալարըն: զիւրա Եօլլար օլ տէրէ- ճէ ֆէնա հալտէ իտի քի, հէր աւըմտա ըաօթ կէշիւկիւմիւզ հէնտէքէրտէն թօք վէ սանտըլարը զէտէնէքէրիւրի կէ- չիւրմէք մուհալ գատարիւն կէօրիւնիւր իտի: Փագաթ տիկէր թարաֆտան, հէր քէս թէհաշիւրէ շայեան պիւր չէվգ ու զայրէթիւ իւշ Եարտըմ իթ- մէքտէ իտի: Հէր նէ գատար հէր պիւր թօքա ալթը պարիւր գօլուլուր իտի իսէ տէ, չէքէմէտիւրիւրիտէն թէքմիւր պիւր պէօլիւք ասքէր գօլուլուպ թօ- ըու հէնտէքէրտէն կէշիւրիւրէր, վէ Եաթաթ պատրուտան աշաղը ինտիւրիւրէր իտի: Զայիւն շանթա վէ սիւաշարը ումուղարընտա օլտուգ Եէր յիճէ ա- ղըրլէք ալթընտա օլման պիւրէր աս- քէրլէրին անընտան թէր աղտը զը հալտէ, իչպու աղըր խըտմէթի- տախիլ տէրիւհտէ իթ մէքտէ իտիլէր, վէ քէնտի զայրէթիւրիւնէ միւր Եաթաթ սթ օլմագ իւղրէ, թէքմիւր թօք թագըմ- լուրընըն, կէշիւրիւրի միւր քիւլ շան մէզ- քիւր Եօլլարտան սաղ սէլիմ կէշտիքէ-

րինի կէօրտիւրէր: Եկէր իչպու թէհ- լիքէլի ոպաթտա ճիւղար տաղարտա աղ պիւր տիւշմէն օլա իտի, ասաքի- րի շահանէ տէօրթ թարաֆտան գու- շաւըլարագ պէօյիւք ֆէրաքէթէ օլ- րաւապիւր իտի: Փագաթ Զէրնա- էֆ մէմուլ իթմէզ իտի քի էյուպ վա- շա հագըթիւրի, կէշիւրէճէք Եօլու օլ- մանտան պէօյլէ պիւր մահէլէ գատար իւլէրի վարըպ վէ տաղարտան կէշիւրէք Բընիագէվաշաւա Ալէքսիւաշա կէլիւր տէրի: պու սէպէպիւնէ մէզքիւր տէհ- չէթիլ տաղարտա Սըրպ ասքէրի պէք- լէթտիւրիւմէտիկիւնտէն պիւր թէք թիւ- ֆէնք պօշաթըլմագաւը ասաքիւրի շա- հանէնին Եէտի զապիւթընա կէշտի: Ան- ճագ թօլթօլիւնա նամ նէհրին գըրը- սընտ օ իքի թագաւը Սըրպ ասքէրի պուլունուպ, ասաքիւրի շահանէնինա- կէհան իւղրէրիւնէ Եիւրիւտիւքէրիւնի կէօրէրէք շիւպհէսիւզ թէհաշիւրտէ գայմըշ օլմալը տըրլար: Եէվիւ մէզ- քիւրտէ էնտէ պուլունուտան ասքէր Ահ- մէտ փաշանըն ֆըրգաւըն օլուպ, ար- գաւը տաղըզ օլման Րըթալիւ նամու- Փագ քէօյիւն ճիւղարտա Սըրպ աս- քէրլէրի իւշ մուհարէպէեէ թուրու- շուպ, Սըրպլըար անիտէ տաղը թէրքի պիւր թէֆիւտէ օրտու գուրմուշ օլման թա- պուրլարընա տօղրու կէրի չէքիւմէեէ մէհպուր օլտուլար: Լիվա Ահմէտ փա- շա մէզքիւր թէֆիւր իւք էվվէլ թօքա տիգտիւրիպ, պատէհու հիւնումալ զապ- թը իչին բիւտէ ասքէրի վէ Զէրքէս կէօնիւրիւրիւրի սէվգ իթտի, վէ տէօրթ սապթ մուհարէպէեէ սօնրա Սըրպլը- ար մէզքիւր թէֆիւր իւք թէք իտիպ, ասաքիւրի շահանէ Եէտի զապիւթընա կէշտի: Փէրտաւը կիւնիւ էօյլէտէ Զէր- քէպէրիմիւզ տիւշմէն իւշ մուհարէպէ-

տէն սօնրա Սըրպլըար պիւր թօք պը- ըրագաւըն կէրի չէքիւրիւրէր: Այնի վագըթտա Աղիզ փաշանըն ֆըրգաւըն, Բաթէնգօլաթ թէրէրլէրին զապիւթ իչին շըմալա տօղրու իւլէրի վարտը: Աթիւն լէրիւրի չիֆիւր վէ պուղտոյ թարա- լարընըն հէր թարաֆտան չըգաւն տիւմանա պագաւըն, Սըրպլըար, տէօրթ թարաֆտան տա կէրի չէքիւ- միշէր տիւր: —Պու կիւնէրտէ, նէֆիւր իսթան- պօլտա, էօթէտէ պէրուտէ, իսլամ- լարտան, պագը թէրպիւնէսի գըտա վէ միւթէատիպ օլմալարը թարաֆըն- տան, իրիսթիւնալարագ գարըն, պէտ մուսմէլէ վէ հագարէթիւր օլունուպ, զաղթիւրարտա չօգճա օլունուպ, վէ պէյնէլիւրի սըգճա իչիտիւմէքտէտիւր: Պու էսէֆ օլունուտա հալին սէպէ- պի բէք տէ մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, իքի խուտու խաթընա կէլմէքտէ տիւր: Եանի պիւրիսիսի, կիւնա չէվքէթիւր գուտէթիւր Սուլթան Համիտ խա- հաղըթիւրի զէմանը սալթանաթարըն- տա, իրիսթիւնալար էվվէլէրի գատար հուրիւրիւթ նայիլ օլմալարագաղար ի- միւշ, էմմա, պու զիւնիւմ վէպու պա- թըլէֆքիւր, նէրլտէն չըգմըշ տըր, վէ նէ էսաա իւղրէրին միւրիսիսի տիւր: ա- նը քիման պիւմէզ, վէ պիւմէզ, չիւն քի մանէտը Եօք տուր, անհագ ճա- հիւր իւշ միւթէատիպիւր, վէ Եաթաթ անճա չէսի Եէնիւրիւրիւք իսլաւաւը լա ալթիւրիւր օլմագաւ պուլունուտան շաշըրլարըն գաթալարը իչինտէ հու- սուլէ կէլմէքտէ տիւր: Փագաթ շուտու պիւրիւրիւր, վէ նասըլ քի իքի կիւնտէն պէրու ճիւմէ պէմ օգուլմագաւ տըր, սուլթան Համիտ խան հաղըթիւրի, քէնտի իւք խաթըն հիւնուտու ա-

տալէթիւմուտարընտա, միւրաւարթը շահանէրիւնտէն պուլունուտան հէր իս- լահաթ վէ հէր թանգիւմաթըն թապա- լէտարտա, «Հուրիւրիւթ» (սէրպէսթ- լիք), վէ «Թէպաա վէ պէրաւապէյ- նիւնտէ ասլա ֆարգ ճայիւզ կէօրիւմէ- Եիւպ, հէր ճիւհէթիւր ատալէթ վէ միւսալաթըն հիւքմ իտէճէլի, վատ վէ պէեան պուլունուտա տուր: պիւր Բաթիւնաք սահիպ գուտէթ տիւհանըն- տան, պու միւսալարէք լուղէթիւր չըգ- մըշ օլտուղու հալտէ, ալթըք էօյլէ պաթըլէֆքաւարըն, նէ գատար է- հէմիւրիւթի գալաւագը թարիֆէ հա- ճաթ տէնիլ տիւր, վէ իքիւնի խուտու տախի, ասաքիւրի շահանէնին, շու Եա պու իսեանէ զալըլմըշ օլման իրիս- թիւնա միլլէթիւր իւշ մուհարէպէ իթ- մէքտէ պուլունուտա օլմալը տըր: չիւն- քի, էօյլէ ճահիլ վէ միւթէատիպ ա- տալար, հէր չէյէ տին ու մէզէպ կէօլիւկիւր իւշ պագաւաւա ալըլմըշ օլտուղարընտան, մէզքիւր մուհարէ- պէեէ տախի պին կէօլիւք իւշ պա- գաւագ, հէր րաթ իւլէթիւրի իրիս- թիւնալարտան, Եկէր միւրիւրի օլա, ալթը ինթիգաւա գալըքաւագալար տըր, չէօյլէ քի, մասամ քի մէյտանը մուհարէպէտէ, գարընտա պուլունուտան տիւշմէնին տին ու մէզէպի, մասամ քի իրիսթիւնալըք տըր, հէր իրիսթի- Եանա, ատու նագարընալ պագաւագ- կիւնա ճայիւզ տիւր:

Օ մագուլէ ճահիլ վէ միւթէատիպ ատալար, հէր սէնէ րէմէլման շէրի- ֆի, քէնտի հագարէթ վէ թէատիւպ- լէրիւրի արթըմագալըպ, պիւր վէսիլէ վէ պիւր ֆուրաթմ ատա իթմէքտէ օլ- տուղարընտան, պու սէնէ, տահա զի- Եատէ արթըմագալար իսթիւմիւր գա- լըքտէ տըր: Իսթի, մատամ քի մէզ- քիւր կիւնէրտէ Եագալմագաւա տըր, վէ մատամ քի գայմէ պօզուրմագ վէսիլէսի տէ մէյտանտա տըր, հիւ- քիւմէթի Սէնիյէ, վէ ալթիւրտուտա զապիւթիւր նէգարէթի ճէլիւրի թարա- ֆը վալէալարընտան, Եվլէիւնտէն պու խուտու թալթը էհէմիւրիւթիւր ալթա- րագ, թէատիւրի լաղըմէ, վէ Եվա- միւր չէտիտէ իթիւրագ վէ իթմաթընա հիւմէթ պուլունուտա ճահիւզ տիւր:

Պու իսթիւմիւր պիւր նուսման օլմագ իւղրէ, Եալթըն իւշ միւսալ պէեան ի- տէլիւր: Կէշէն ճիւմա կիւնիւ, տէօրթ նէ- ֆէր ասիւր, Գալաթիւ թարաֆընտա, կիւնիւ պիւր պագաւաւա, Եիւրիւրիւր Եարալըք էթմէք ալթըքտան սօնրա, Եիւրիւրիւր պիւր գայմէ վիւրէրէք, կէ- ըուտէ Զէ շըշ: իսթիւրէր, պագալ ռաֆագալըք պուլունուտալըք պէ- Եան իտէր, ասիւրլըն մուլթագա պու- լուպ վիւրէճէքտին տէյի ճէպ իտէր- լէր, պագալ էօլրիւնիւ թէքէրիւր իտէր, ասքէրլէր թէպաղիւր գապուլ իթմէլէր, վէ իսթիւրէթ, միւսալալէ միւսալալէպէտէ գարար վիւրիւրիւրտէն, ասքէրլէր պագալը, տաւագալ թալ- միւթ պաշալարըն, զէվալը պագալ աղար սըլար, պէ ճահիւր, վիւրէ- ճէ կիւնիւ քի զուրուշ էթմէք Եարաւը տէնիլ մի տիւր, սիւրտէն պիւր Եարա- լալէմէմ, հէլա վէ Տօլ օլուն, կի- տինիւ իչինիւրէ, սէֆայի խաթըր իւշ Եէնիւրիւր, իքի զուրուշ տիւնաւա կէլմէմիւշ օլունուտան տէր, ասքէրլէր, պիւր արալըք քիւր ու հագարէթ իտէրէք, ֆիւրաղը գայիւմէլէրին ալթալ կիւնէր- լէր իսէ տէ, հէր նասըլ իսէ, կէրի տէօ- նէրէք, թէքարէն ճէպիւր վէ տաւա- լա պաշալարըն:

Պու հէնիւտալագ գալապալըք պիւրի- քիւր, վէ պուլունուտան իչինիւնտէն իսլամ- լարտան պագալըք, կէշիւ անըպ տըր, վէ Եագալըք տըր, տէնէրէք, տէֆի պէլա օլմալարըն արգու իտէրլէր իսէ տէ, սա- յիւր միւթէատիպիւր տախի, «Թէնգիւր նիւշին պօզմաղըն, նէ տիւմէք տիւր, Բաթիւնա ասքէրի տիւր, վաթան ուղ- րունա էօլմէեէ կիւթմէքտէ տիւր, մէ- կէր չի պիւր գայիւմէ պօզմաւը պէօ- յիւք պիւր շէյ մի տիւր: շուտու շու- ըաւընտա, իսլամալարտան շու գատար բարա գագաւագալ տաւըն», վէ պուլունա- րա միւսալալ պիւր թագըմ քէլիւմաթ- տա պուլունուտա, ասքէրլէրի տահա զիւնտէ թահիւր իթտիւրէրիւրտէն, Բաթըրտըն իթտիւրէք արթար, վէ նի- հանէթ պագալ, էօթէտէն պէրիտէն բարա թէտարիւրիւրէ, մէզքիւր գա- յիւմէքի պօզաւագ Եագաւը գուրթար- մաւա մէհպուր օլուն, վէ իչիւթիւրի քիւր ու հագարէթ իւշ, Եէտիւր տաւագ Եանընտա քեար գալըք:

Պունտա տիւրգաթ իտէճէք պիւր գալ շօգթա վար տըր, պիւրիւնսի շու տուր քի, մէրգուլ պագալ էլէր Միւսլիման օլմուշ օլա իտի, նէ մէր- գուման ասիւրլէր մէզքիւր հագարէթէ ճէսարէթ իտէրլէր իտի, վէ նէտէ մէր- գուման իսլամալար, օ Եօլտա թահիւր քի ճայիւր կէօրիւրիւր իտի, հալպուրի պա- գալ իրիսթիւնա օլտուղունտան, պուն- լար տա ճիւրաթ իյլէմիւրիւրտիւր: Իքիւն- ճիւր շու տալմալըք իտէնիւր, պիւր քէրէր տիւշիւմէթօլար քի, պագալ ալ տիւմէք, պանգա տիւմէք տէնիլ տիւր: Պիւր գայիւմէ, սարաֆտան Զէ զուրուշ պագալ իւշ ալթըն պիւր մէքտէ իքէն, 26 զուրուշ պագալ իւշ պօզմալըք հագալ ու ատալէթ տին օլապիւր մի, էօյլէ օլտուղու հալտէ, Եիւրիւրէք աս- քէր վէ պաշը պօզուր, կէրէք սահի- հէն իսթիւնաւա նաշի, վէ կէրէք քեարըլըք նիւնիւրիւր, էօյլէ պիւր պագալըն իւղրէրինէ գօլունալըք մը, վէ միւթագ սուրէթտէ, պագ- գալըն չէքմէնէսիւնտէն պագըր վէ Եա- խօտ ուֆագալըք Եքսիւմէլէր մի տիւր: օլունա պիւր միւրիւրէ մէրքէլի օլարագ, պիւր թարաֆտան ալթըք ճա, տիկէր թարաֆտան պագըր մը հուսուլէ կէլ- մէլի տիւր, Եօգ սա, Եօգ Ելաղէթի, պիւր պագալ իչին պին իսթիւր վէ գապալաթ մը տըր:

Վէ իւլէնիւրիւ, պու Միւսլիման- լար, Եկէր հագալ վէ ատալէթի սէ- վէրլէր իտի իսէ, տէֆի պէլա իթմէք իչին պագալա ճէպիւր իթմէքտէն ի- սէ, չըգարըպ քէնտի քէնտիւրիւրտէն պօզմալը տէյիլ մի իտիլէր: Կէշէն ճիւմա իթմէքիւր կիւնիւ, պիւր սարալ Մուսլիման իսթիւրիւրաւագալըն- տա, ճամլը տօլալը տէրունիւտէքի բարալարըն, չօղար կիւրի գալթըմաւա- րագ, օթ ուրուր, վէ կէրիտէն պիւր Եալ- ասքէրին, պաշալ պիւր սարաֆ տիւք- քէնտիւր պօշ պուլունուտա սօնրա, քէնտիւր օլունու կէլիւրիւրի կէօրէ- ըէք, Եանընտա պուլունուտան շապալը պիւր տօթիւնա, չիւրհէսիւրի անա- տարագ, գալըպ իչէրտէ կիւրիւրիւր: ասքէրլէր ֆիւրագալընա կէլիւր պիւր թա- գըմ սարգընիւրըք իթմէք իսթիւրէր իսէ տէ, պագալէք Եար ճամլը լըրմա- Եա ճէպիւր իտէն տէ, Եանընտա իսթիւրիւրտէն, պըրագըպ կիւնէրլէր:

Պու բաղար կիւնիւ, Պէյօլլուտա, գալաթա սէրաւը գարընտա, պիւր Հայ վէ պիւրտէ իսլամալարաւը, հէր նէ սէպէպէ մէպիւր իսէ մուարագա իթ- մէքտէ իքէն, արապաւը իւղրէրինալ

